

# ΠΛΑΤΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ  
ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΥΠΟ ΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΤΟΣ Α΄.-ΤΟΜΟΣ Α΄.

(Ὅτι ἐστὶ περὶ τοῦ ἄν ὀσιωτέρου ἀνθρώπου  
βουλευσάτω ἢ περὶ παιδείας καὶ αὐτοῦ καὶ  
τῶν αὐτοῦ οἰκείων. (Πλάτ. Θιάγης.)



ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Κ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ

—  
1879

τεινομένων συνήθως ἀπὸ τοῦ 12 — 16 ἔτους, τῷ ἐπομένῳ ἔτει ἤρχετο τῆς ἀκροάσεως μαθημάτων παρὰ τῷ «ρήτορι,» ὅστις πάλιν τὸ μὲν ἐξηκούθει τὴν ἀνάγνωσιν συγγραφέων, πάντοτε τῶν ἱστορικῶν καὶ ῥητόρων προτιμωμένων, τὸ δὲ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ περὶ τὴν ῥητορικὴν ἀσκῶν ἐγύμναζεν. Ἐκτὸς δὲ τούτων καὶ τινες ἰδιαιτέρως περὶ τὴν ῥητορικὴν μόνην ἀσχολούμενοι ἰδιωτικὸν ἐλάμβανον διδάσκαλον «rhetorem graecum» καλούμενον. Ἡ δὲ μουσικὴ καὶ γυμναστικὴ σχετικῶς ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων παρημελήθησαν. (ἀκολουθεῖ)

## Γ Ρ Α Μ Μ Α Τ Ι Κ Α

Γ Γ

ΚΩΝΣΤ. Σ. ΚΩΣΤΟΥ.

### § 1. Ἡττώ, τοιτέστι ποιῶ ἠττώσθαι ἢ νικῶ.

Ἐν τῇ παλαιᾷ καὶ καθαρᾷ γλώσσῃ τῶν Ἑλλήνων ἐλέγετο μὲν συχνάκις ἠσσῶμαι ἢ ἠττώμαι καὶ Ἰωνικῶς ἐσσοῦμαι, ἀλλ' οὐδέποτε ἐγένετο χρῆσις τοῦ ἐνεργητικοῦ ἠττώ. Τὸν τύπον τοῦτον παρακεκομμένον καὶ ἀδόκιμον ὄντα εὐρίσκωμεν παρὰ τῷ Πολυβίῳ καὶ ἄλλοις συγγραφεῦσι τοῦ παρηκμακότου ἑλληνισμοῦ.

Πολύβ. σελ. 87,23 Οὐλσχ. «ἠττησε μὲν τὰς ψυχὰς τῶν ὑπεναντίων.» σελ. 204,12 «πάντας ἠττησε ταῖς ψυχαῖς τοὺς ὑπεναντίους.» σελ. 862,19 «ἐὰν μή τις ἐκ τοῦ προφανοῦς μαχόμενος ἠττήσῃ ταῖς ψυχαῖς τοὺς ἀντιταττομένους.» Πρβ. καὶ σελ. 891,3 καὶ σελ. 1239,25 καὶ σελ. 1362,12. Φέρεται δὲ παρὰ τῷ Πολυβίῳ καὶ τὸ μετὰ τῆς προθέσεως ΠΡΟ συγκείμενον, οἷον σελ. 163,2 «τὸ γὰρ ἐπιλαθόμενον τῆς ὁρμῆς τοῦ Κλεομένους καὶ προηττήσαν τὰς ψυχὰς τῶν δυνάμεων τοῦτο ἦν.»

Διόδ. Σικελ. ΙΕ', πζ', 3 «οἱ δὲ Βοιωτοὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀπὸ κράτους ἠττηκότες καὶ κρατοῦντες τῶν πεπτωκότων, κτέ.» Κ', λ', 1 «κατὰ κράτος ἠττησαν.» ΚΘ', 20 «ἠττησε τὴν Καρχηδόνα» (Πρβ. Σχαιφῆρον Ἀριστοφ. Π.λοῦτ. σελ. 525).

Ἐπίκτ. Ἐγχειρ. ΑΔ' «πρόσεχε μὴ ἠττήσῃ σε τὸ προσηνὲς αὐτοῦ καὶ ἡδὺ καὶ ἐπαγωγόν.» Διατρ. Γ', ιβ', 11 «ὑπὲρ τοῦ γινῶναι εἰ ὁμοίως ἠττώσῃ σε αἱ φαντασίαι.» Γ', κέ, 6 «ἠττᾶ με φαντασία παιδισκαρίου καλοῦ.»

Ἰώσηπ. Ἀρχαιολ. IB', ζ', 1 «πολλὰς πολλάκις ἠττησται μυριάδας.»  
 IE', β', 5 «τὴν δ' Ἀλεξάνδρῳ ἠττησε μὲν οὐδὲν τῶν τοιούτων.» Ἰουδ.  
 Πολ. Δ', γ', 10 «ἀνεπέγκαι τις ἂν εἰς τὴν ἄπαξ ἠττησασθαι τύχην.»

Δίων Κάσσ. ΜΠ', κά, 6 «εἰς ἀθυμίαν ἐμβολῶν ἠττησε.» EB', ιά, 3  
 «καὶ γὰρ αὐτοὺς τούτους τοὺς νῦν ἀντικαθεστῶτας ἠττήσαντες κεχειρώ-  
 μεθα.» Εἶπε δ' ὁ Δίων καὶ «τοὺς μὲν νικῶντας ἠττησε, τοῖς δὲ δὴ κρα-  
 τουμένοις νίκην ἔδωκεν» (Τόμ. Α', σελ. 43 Δινδ. Πρβ. καὶ σελ. 95).

Ἀθῆν. σελ. 391, ε' «καὶ ὁ ἠττήσας τὸν ἠττηθέντα διὰ παντὸς ὀχεύει.»  
 Στέφαν. Βυζ. σελ. 208, 1 «ὃν ἠττησε Διόνυσος.»

Ἐπιφάν. Τόμ. Δ', σελ. 131, 16 «τὴν τὸν διάβολον ἠττήσασαν.» Τόμ.  
 Β', σελ. 213, 35 «τῇ τῆς ἀληθοῦς πίστεως διδασκαλίᾳ ἠττήσαμεν»  
 (Πρβ. καὶ σελ. 699, 26). Τόμ. Γ', σελ. 85, 24 «ἵνα αὐτὸν ἠττήσῃ.» Ἀνα-  
 γινώσκεται δὲ καὶ παρ' Ὀριγένει Τόμ. ΙΖ', σελ. 196 «πολλῶν φάυλων  
 γινομένων ἐπὶ γῆς διὰ τὰ ἠττῶντα πνευματικὰ τῆς πονηρίας ὄντα ἐν τοῖς  
 ἐπουρανίοις,» ὅπερ ὁ Βεντλήϊος μετέγραψε «διὰ τὸ ἠττησθαι τῶν πνευμα-  
 τικῶν τῆς πονηρίας ὄντων ἐν τοῖς ἐπουρανίοις.»

Μῦθ. Αἰσώπ. 21, γ' «ἠττησα τὸν ἴδιον ἐχθρὸν μου.» 291, β' «οὐ  
 παραλόγως γαλέαι ἡμᾶς ἠττῶσαν» καὶ «αὐτὰ κατὰ κράτος τοὺς μύας ἠττή-  
 σασαι ἔτρεψαν τοὺς δυστήνους εἰς φυγὴν.»

Ῥήτ. Οὐαλζ. Τόμ. Ζ', σελ. 1157, 28 «Ἀμαζόνιας γὰρ Ἄρεος οὐσας ἠτ-  
 τηκότες κτέ.» Πρβ. καὶ Κεδρην. Τόμ. Β', σελ. 344, 17.

Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμηρ. σελ. 1708, 27 «γεῦσις μὲν γὰρ περιεργος  
 οὐκ ἂν ῥᾶρον ἠττήσῃ ἄνδρα φιλόσοφον.» σελ. 1882, 29 «ἠττήσας δηλαδὴ  
 τοὺς τοσοῦτους.» Παρεκβ. εἰς Διονύσ. σελ. 347, 42 «τὸν Κῦρον οἱ Σάκαι  
 ἠττήσαντες, εἶτα ἐξ ὑποστροφῆς ἐκείνου ἠττηθέντες διὰ μέθην ἀπώλοντο.»  
 σελ. 393, 40 «ὃν στρατηγὸν ὄντα Ῥωμαίων οἱ Πάροιοι ἀνείλον ἠττή-  
 σαντες.»

Σχολ. Ἡροδ. σελ. 431 Στείν. «καὶ μαθὼν ἐξ αὐτοῦ ὅτι σε καὶ ἠττήσει  
 καὶ ἀίχμάλωτον λήψεται κτέ.»

Σχολ. Αἰσχύλ. σελ. 434, 28 «ἡ ὁρμή τοῦ τόξου ἐστὶ τὸ νικῆσαν καὶ  
 ἠττήσαν τοὺς Ἀθηναίους.»

Σχολ. Ἀριστείδ. σελ. 238, 31 «ἐπειδὴ ἐμνησικᾶκει Ἀθηναίοις ὅτι ἠτ-  
 τησται τὸν Ξέρξην τὸν πρόγονον αὐτοῦ.»

Ἀπαντᾷ δὲ καὶ παρὰ Θεοδώρῳ τῷ Προδρόμῳ Ε', 174 «ὡς εἰ μὲν ἠτ-  
 τήσοιτε, μικρὸς ὁ κράτος» (Πρβ. καὶ Σχαιφῆρον Ἀριστ. Π.λαύτ. σελ. 525).

Παρατηρητέον ἐν τέλει ὅτι ὁ Σουίδας μνημονεύει περὶ κείνου ἡσση-  
 κότες, ὃν ἐξηγεῖται διὰ τοῦ ἀορίστου ἠττήσαντες.

## § 2. Νικῶ-ἡττώμαι

Ἐπειδὴ ἀχρηστον καὶ παντελῶς ἄγνωστον ὑπῆρχε τοῖς παλαιοῖς τὸ ἡττώ, διὰ τοῦτο ὡς ἐνεργητικὸν τοῦ ἡττώμαι παρελαμβάνετο ὑπ' αὐτῶν τὸ νικῶ, οὗ τὸ παθητικὸν νικῶμαι ὁμοίαν καὶ παραπλησίαν τῷ ἡττώμαι ἐμφαίνει ἔννοιαν.

Θουκυδ. Β', 89 «ἀναμιμνήσκω δ' αὖ ὑμᾶς ὅτι νεικῆκατε αὐτῶν τοὺς πολλοὺς ἡσσημέτωι δὲ ἀνδρῶν οὐκ ἐθέλουσιν αἰ γνῶμαι πρὸς τοὺς αὐτοὺς κινδύνους ὁμοῖαι εἶναι.» Ζ', 34 «καὶ νομίσαντες δι' αὐτὸ οὐχ ἡσῶσθαι, δι' ὅπερ οὐδ' οἱ ἕτεροι νικῶν οἱ τε γὰρ Κορίνθιοι ἡγήσαντο κρατεῖν εἰ μὴ καὶ πολὺ ἐκρατοῦντο οἱ τ' Ἀθηναῖοι ἐνόμιζον ἡσῶσθαι ὅτι οὐ πολὺ ἐνίκων.» Πρὸς καὶ Β', 39 «κρατήσαντές τέ τινας ἡμῶν πάντας ἀχούσιν ἀπεῶσθαι καὶ νικηθέντες ὑφ' ἀπάντων ἡσῶσθαι» καὶ Ζ', 44 «καὶ τῶν Ἀθηναίων οἱ μὲν ἤδη ἐνίκωντο, οἱ δ' ἔτι τῇ πρώτῃ ἐφόδῳ ἀήσσητοι ἐχώρουν.» Κεῖται δὲ καὶ παρὰ Θεοκρίτῳ Γ', 46 «νίκη μὲν οὐδ' ἄλλος, ἀνήσσητοι δ' ἐγένοντο.»

Λυσ. κατ' Ἐρατοσθ. 92 «ἠναγκάζεσθε πολεμεῖν τοιοῦτον πόλεμον, ἐν ᾧ ἡττηθέντες μὲν τοῖς νικῆσαι τὸ ἴσον ἔχετε, νικῆσαιτες δ' ἂν τούτοις ἐδουλεύετε.»

Ἀνδοκίδ. περὶ τῆς πρὸς Λακεδ. Εἰρ. 26 «ἵνα ἡττώμενοι μὲν καὶ τὴν οἰκίαν χώραν ἀπολέσωμεν πρὸς τῇ Κορινθίων, νικῆσαιτες δὲ τὴν Κορινθίων Ἀργείων ποιήσωμεν.»

Ἰσαΐ. περὶ τοῦ Ἄγν. κλήρ. 24 «τὸν μὲν ἡττώσθαι, τὸν δὲ νικῶν.» Μοχθηροτάτη εἶνε ἡ ἀνάγνωσις «τὸν μὲν νικῶσθαι, τὸν δὲ ἡττῶν» (Ἴδε Βαλκενάριον Διατρ. σελ. 264 καὶ Σχοιραννὸν Ἰσαΐ. σελ. 146).

Πλάτ. Μενεξ. σελ. 243, δ' «τῇ δὲ ἡμετέρᾳ αὐτῶν διαφορᾷ ἐκρατήθημεν, οὐχ ὑπὸ τῶν ἄλλων· ἀήττητοι γὰρ ἔτι καὶ νῦν ὑπὸ γε ἐκείνων ἐσμέν, ἡμεῖς δ' αὐτοὶ ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ ἐνικήσαμεν καὶ ἡττήθημεν.» Νόμ. σελ. 904, β' «νικῶσαν ἀρετήν, ἡττωμένην δὲ κακίαν.» σελ. 955, β' «εἴαν τε ἡττᾶται ἀγωνιζόμενος εἴαν τε καὶ νικῶ.» Ἐπιγράμματα ἔχουσιν ἡττηται, ὅπερ ὁ Βοίτικος μετετύπωσεν εἰς ποιῶν εἰς τὸ ἡττᾶται. Μεγάλως σφάλλονται οἱ ἀναγινώσκοντες ἡττήται.

Ξενοφ. Ἀπομν. Δ', δ', 47 «πῶς δ' ἂν ἦττον ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἡττώτο ἢ πῶς ἂν μᾶλλον νικῶη;». Ἀναβ. Β', δ', 49 «δῆλον γὰρ ὅτι ἐπιτιθεμένους ἢ νικῶν δεήσει ἢ ἡττώσθαι.» Γ', α', 2 «ὥστε εὐδηλον ἦν ὅτι νικῶντες μὲν οὐδένα ἂν κατακάνοιεν, ἡττηθέντων δὲ οὐδεὶς ἂν λειφθεῖη.» Γ', β', 39 «τῶν μὲν γὰρ νικῶντων τὸ κατακαίνειν, τῶν δ' ἡττημένων

τὸ ἀποθνήσκειν ἐστὶ καὶ εἴ τις δὲ χρημάτων ἐπιθυμεῖ, κρατεῖν πειράσθω· τῶν γὰρ νικῶντων ἐστὶ καὶ τὰ ἑαυτῶν σώζειν καὶ τὰ τῶν ἡττημένων λαμβάνειν.» Πρβ. καὶ Ἑλλην. Α', ζ', 33 «μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀντὶ μὲν τῆς νίκης καὶ τῆς εὐτυχίας ὅμοια ποιήσητε τοῖς ἡττημένοις τε καὶ ἀτυχοῦσιν.»

Δημοσθέν. σελ. 197,23 «καὶ μὴν οἱ μὲν ἔχουσι ἂν εἰπεῖν ὅτι πολλάκις ἡττηνται ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ὑμεῖς δὲ νενικήκατε μὲν πολλάκις βασιλέα, ἡττησθε δ' οὐδ' ἅπασι οὐθ' ὑπὸ τῶν δούλων τῶν βασιλέως οὔτ' αὐτοῦ ἐκείνου· εἰ γὰρ τί ποτε κεκράτηκε τῆς πόλεως βασιλεύς, ἢ τοὺς πονηροτάτους τῶν Ἑλλήνων καὶ προδότας αὐτῶν χρήμασι πείσας ἢ οὐδαμῶς ἄλλως κεκράτηκεν.»

Ἀριστοτέλ. Ἠθικ. Νικομ. Ζ', ζ', 4 «ἕτερον δὲ τὸ ἀντέχειν καὶ κρατεῖν, ὥσπερ καὶ τὸ μὴ ἡττᾶσθαι τοῦ νικᾶν.» π. Ζ' ὦ. Ἱστορ. Θ', η', 3 «ὁ δ' ἡττηθεὶς μαχόμενος ἀκολουθεῖ τῷ νικήσαντι ὑπὸ τούτου ὀχουόμενος μόνου· ἐὰν δὲ κρατηθῇ τις ὑπὸ τοῦ δευτέρου κτέ.»

Καὶ ὁ Πλούταρχος δὲ καὶ ἄλλοι τῶν μεταγενεστέρων παρέχουσιν ἡμῖν παραδείγματα τῆς χρήσεως τοῦ νικῶ ὡς ἐνεργητικοῦ τοῦ ἡττῶμαι.

Πλούταρχ. Ἠθικ. σελ. 40, α' «οὐ γὰρ τὸ νικᾶν μόνον ἀλλὰ καὶ τὸ ἡττᾶσθαι ἐπίσταθαι καλόν, ἐν οἷς τὸ νικᾶν βλαβερόν.» Ἀλκιβ. 27 «τοῖς μὲν ἡττώμενοι μέρεσι τοῖς δὲ νικῶντες ἄχρι δείλης ἀγῶνι μεγάλῳ συνείχοντο.» Κοριολ. 35 «ἄδηλος δ' ὢν ὁ πόλεμος τοῦτ' ἔχει πρόδηλον, ὅτι σοι νικῶντι μὲν ἀλάστορι τῆς πατρίδος εἶναι περίεστιν, ἡττώμενος δὲ δόξεις ὑπ' ὀργῆς εὐεργέταις ἀνδράσι καὶ φίλοις τῶν μεγίστων συμφορῶν αἴτιος γεγονέναι» (Πρβ. καὶ 36). Αἰμιλ. Παύλ. 28 «τοὺς γὰρ ἡττημένους τοῖς νικῶσιν ἐξίστασθαι χώρας προσήκειν,» κτλ. (Ἴδε Οὐάλλιον Ῥητ. Ἑλλ. Τόμ. Α', σελ. 49).

Λουκιαν. Πλοῖ. ἢ Εὐχ. 44 «προσθέμενος ἂν τοῖς ἡττημένοις κοιμίσας τοὺς κρατοῦντας νικᾶν παρεῖχον τοῖς φεύγουσιν ἀναστρέψασιν ἀπὸ τῆς τροπῆς».

Ἀριστείδ. Τόμ. Α', σελ. 104 «καὶ τὴν αὐτὴν ψῆφον περὶ τῶν ἐγνωσμένων ὅτε ἡττηθεὶς καὶ ὁ νικήσας φέρει.» σελ. 125 «μόνον τῶν μετ' αὐτὸν ἡττησόμενος, τὰ δ' ἄλλα τοὺς ἐξήκοντας ἤδη νικῶν.»

Θεμιστ. σελ. 46, 1 «μόνοι γὰρ οὗτοι νικῶσιν ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ἡττωμένων.»

Ἐπειδὴ δέ, καθὰ σαφῶς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν παρεστήσαμεν, πολλάκις ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων παρελαμβάνετο ἐπ' ἐνεργείας μὲν τὸ νικῶ, ἐπὶ πάθους δὲ τὸ ἡττῶμαι, εὐρίσκονται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ καὶ τοιαῦται χρήσεις·

νικῶ μάχη—ἠττώμαι μάχη,  
 νικῶ μάχην—ἠττώμαι μάχην,  
 νικῶ δίκην—ἠττώμαι δίκην,

κτλ. Παρ' Ἡροδότῳ ἀναγινώσκεται «Ἴππίεω δὲ γνώμην νικήσαντος ἀνακτᾶσθαι ὀπίσω τὴν τυραννίδα» (βιβλ. Α', 61) καὶ «αὐτὸς γὰρ ἕκαστος βουλόμενος κορυφαῖος εἶναι γνώμησίν τε νικᾶν ἐς ἔχθεα μεγάλα ἀλλήλοισι ἀπικνέονται» (βιβλ. Γ', 82) καὶ «ἐνθαῦτα Θεμιστοκλέης ὡς ἐσσοῦτο τῇ γνώμῃ ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων» (βιβλ. Η', 75). Ἡ φράσις νικῶ γνώμην ἢ γνώμας φέρεται καὶ ἐν τοῖς βιβλίοις τῶν Ἀττικῶν, οἷον Ἀριστοφάν. Σφ. 594 «κἂν τῷ δήμῳ γνώμην οὐδεὶς πρόποτ' ἐνίκησεν.» Νεφ. 432 «ἐν τῷ δήμῳ γνώμας μεγάλας νικήσει σοῦ πλέον οὐδεὶς.» Πλάτ. Γοργ. σελ. 456, α' «οἱ ῥήτορες εἰσιν οἱ συμβουλευόντες καὶ οἱ νικῶντες τὰς γνώμας περὶ τούτων.» Πρβ. καὶ Θουκυδ. Γ', 36 «καταστάσης δ' εὐθὺς ἐκκλησίας ἄλλαι τε γνώμαι ἀφ' ἐκάστων ἐλέγοντο καὶ Κλέων ὁ Κλεαινέτου, ὅσπερ καὶ τὴν προτέραν ἐνεργικήκει ὥστε ἀποκτεῖναι—παρελθὼν αὐθις ἔλεγε τοιάδε.» Ὡς δὲ λέγεται νικῶ γνώμη, οὕτω καὶ νικῶ ψήφισμα, οἷον Αἰσχίν. κ. Κτησιφ. 63 «νικᾷ γὰρ ἕτερον ψήφισμα ὁ Φιλοκράτης» καὶ 187 «ἦν μὲν γὰρ ὁ τὸ ψήφισμα νικήσας Ἀρχίνος ὁ ἐκ Κοίλης», ὅπερ ἐν τισὶ τῶν ἀντιγράφων εἶνε οὕτω διεσκευασμένον· «ὁ τὸ ψήφισμα γράψας καὶ νικήσας Ἀρχίνος.»

Τῷ ῥήματι νικῶ—νικῶμαι συνωνυμεῖ τὸ κρατῶ—κρατοῦμαι· ὅθεν εὐρίσκεται ἐνίοτε καὶ τὸ κρατῶ ὡς ἐνεργητικὸν τοῦ ἠττώμαι τεθειμένον.

Αἰσχύλ. Ἐπτ. 516 «πρὸς τῶν κρατούντων ἐσμέν, οἱ δ' ἡσσωμένων.» Πρβ. καὶ Χοηφ. 499 «εἴπερ κρατηθεὶς γ' ἀντινικήσαι θέλεις» καὶ Θουκυδ. Ζ', 71 «ὀλοφυρμός, βοή, νικῶντες, κρατούμενοι» καὶ Ξενοφ. Κύρ. Παιδ. Δ', 6', 26 «ἐκεῖνο δὲ χρὴ γινῶναι ὅτι οὐδὲν ἐστὶ κερδαλεώτερον τοῦ νικᾶν· ὁ γὰρ κρατῶν ἅμα πάντα συνήρπακε,» κτλ. Ἐτι δὲ Ἡρόδ. Η', 94 «οἱ δὲ καὶ δὴ νικῶσι, ὅσον αὐτοὶ ἠρῶντο ἐπικρατῆσαι τῶν ἐχθρῶν.»

Ἀριστοτέλ. Ἠθικ. Νικομ. Ζ', ζ', 1 «ἐστὶ μὲν οὕτως ἔχειν ὥστε ἠττᾶσθαι καὶ ὢν οἱ πολλοὶ κρείττους, ἐστὶ δὲ κρατεῖν καὶ ὢν οἱ πολλοὶ ἠττούς.» περὶ Ζώ. Γεν. Δ', 2 «ὅταν γὰρ μὴ κρατῇ ἢ ἀρχὴ μὴδὲ δύνηται πέψαι δι' ἐνδειαν θερμότητος μὴδ' ἀγάγη εἰς τὸ ἴδιον εἶδος τὸ αὐτοῦ, ἀλλὰ ταύτη ἠττηθῇ.»

Ἄξιον δὲ σημειώσεως εἶνε ὅτι συνάπτονται ἐνίοτε ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τὰ συνώνυμα νικῶ καὶ κρατῶ, ὡς καὶ τὰ ὀνόματα νίκη καὶ κράτος.

Πλούτ. Πομπ. 73 «ἄνθρωπον ἔτη τέτταρα καὶ τριάκοντα νικᾶν καὶ κρατεῖν ἀπάντων εἰθισμένον.» Ἄρτοξ. 12 «πολύς ἦν λόγος τῶν Ἑλλή-

νων ὡς διωκόντων καὶ πάντα νικῶντων καὶ κρατούντων.» Ἄλλ' οὐδὲν κωλύει νὰ ἐκληφθῇ τὸ κρατῶ ἐν τοῖς χωρίοις τούτοις ἀντὶ τοῦ κύριός εἰμι. Ἐν τοῖς Ἠθικοῖς λέγει ὁ Πλούταρχος σελ. 98, γ' «νῦν δὲ οὐκ ἀπὸ τύχης οὐδὲ αὐτομάτως περιέσμεν αὐτῶν καὶ κρατοῦμεν» καὶ σελ. 98, ε' «καὶ πῶς κρατῶ πάντων καὶ περιέσμεν.» Πρβ. καὶ Ἰλ. Γ, 71 καὶ 92 καὶ Ὀδ. Σ, 46 «ὀππότερος δὲ κε νικήσῃ κρείσσων τε γένηται» καὶ Ὀδ. Σ, 83.

Αἰσχύλ. Ἰκ. 951 «εἶη δὲ νίκη καὶ κράτος τοῖς ἄρσεσιν.» Σοφοκλ. Ἠλ. 84 «ταῦτα γὰρ φέρει νίκην τ' ἐφ' ἡμῖν καὶ κράτος τῶν δρωμένων.» Πρβ. καὶ Τραχ. 186 «φανέντα σὺν κράτει νικηφόρον.»

Πλάτ. Νόμ. σελ. 962, α' «ἄρ' οὐχ ἡ μὲν νίκην καὶ κράτος πολεμίων, ἡ δὲ ἰατρῶν τε καὶ ὑπηρετῶν ὑγείας σώματι παρασκευήν;» Δημοσθέν. σελ. 381, 130 «ἄρ' οὐ κράτος πολέμου καὶ νίκην αὐτοῖς καὶ τοῖς συμμάχοις διδόναι, καὶ τάναντία τοῖς τῶν Φωκέων;». Πρβ. καὶ Ξενοφ. Κύρ. Παιδ. Β', α', 47 «νίκης τε γὰρ ἐπιθυμεῖν, ἢ τὰ καλὰ πάντα καὶ ἀγαθὰ κτᾶται τε καὶ σώζει, τί μᾶλλον ἡμῖν ἢ ὑμῖν προσήκει; κράτους τε, ὃ πάντα τὰ τῶν ἡττόνων τοῖς κρείττοσι δωρεῖται, τί εἰκὸς ἡμᾶς μᾶλλον ἢ καὶ ὑμᾶς τούτου δεῖσθαι;»

Πλούτ. Ἠθικ. σελ. 412, β' «ἀνεῖλε νίκην καὶ κράτος πολέμου τοῖς Ἑλλησιν ὁ θεός.» Γαί. Μαρ. 47 «νίκην καὶ κράτος πολέμου Ῥωμαίοις ὑπάρχειν.» Σύλλ. 27 «κράτος πολέμου καὶ νίκην ἀπαγγέλλειν.»

Φέρεται δὲ καὶ ἐν τοῖς τοῦ Τυρταίου Δ', 9 Βεργκ. «δήμου τε πλήθει νίκην καὶ κάρτος ἔπεσθαι.» Πρβ. καὶ Ὀππιαν. Ἄλ. Δ', 105 «νίκης τε γλυκύδωρον ἔλειν κράτος.»

Ἐν Ἰλιάδος Α, στίχ. 319 κεῖται «νεφεληγερέτα Ζεὺς Τρωσὶν δὴ βόλεται δοῦναι κράτος ἢ ἐπερ ἡμῖν,» ἐν δὲ Ρ, στίχ. 331 «ἡμῖν δὲ Ζεὺς μὲν πολὺ βούλεται ἢ Δαναοῖσι νίκην.»

Ὡς δὲ λέγεται νικῶ μάχῃ, οὕτω καὶ κρατῶ μάχῃ, οἷον Δημοσθέν. σελ. 292, 193 «εἰ κρατῆσαι συνέβη Φιλίππῳ τῇ μάχῃ.» Φέρεται δὲ καὶ γραφὴ τὴν μάχην. Ἐν τῷ Θεμιστοκλεῖ τοῦ Πλουτάρχου κεφ. 40 ἀπαντᾷ «κρατήσας δὲ τῇ γνώμῃ ψήφισμα γράφει,» ὅπερ ψέγει ὁ Κόβητος (Var. Lect. σελ. 386) ἀποφαινόμενος ὅτι τὸ δόκιμον εἶνε νικήσας τὴν γνώμην. Εἶπε δ' ὁ Πλούταρχος καὶ ἐν τῷ Κοριολανῶ 47 «ὡς ἤσθοντο τῇ γνώμῃ κρατοῦντα τὸν Μάρκιον,» ὅπερ οὐδαμῶς ἐπίμεμπτον εἶνε, ὡς διδάσκει τὸ Ἡροδότειον «τούτου δὲ οὕτω δικαιοῦντος ἀντέλεγε οὐδεὶς, ὥστε ἐκράτεε τῇ γνώμῃ» (βιβλ. Θ', 42). Εὐρίσκεται δὲ καὶ τὸ (ἡ) γνώμῃ κρατεῖ, κτλ., ὡς τὸ (ἡ) γνώμῃ νικᾷ, κτλ. Θουκυδ. Γ, 49 «ἐκράτησε δὲ ἡ τοῦ Διδότου

(γνώμη).» Β', 12 « ἦν γὰρ Περικλέους γνώμη πρότερον νενικηκυῖα κήρυκα καὶ πρεσβείαν μὴ προσδέχεσθαι, » κτλ.

Καὶ ὁσάκις μὲν τὸ ῥῆμα κρατῶ ἐξελαμβάνετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὡς σημαντικὸν τοῦ κρείττων (ὑπέρτερος) εἰμί ἢ γίγνομαι, συνετάττετο μετὰ γενικῆς πτώσεως, ὡς τὸ περίειμι ἢ περιγίγνομαι (ὑπερτερῶ), κτλ., ὁσάκις δὲ παρίστατο αὐτοῖς ὡς δηλωτικὸν τοῦ νικῶ ἢ καταβάλλω, ἄκρατον καὶ καθαρὰν ἐνέργειαν ἐμφανίζον, συνετάττετο μετ' αἰτιατικῆς πτώσεως.

Θουκυδ. Α', 70 « κρατοῦντές τε τῶν ἐχθρῶν ἐπὶ πλεῖστον ἐξέρχονται καὶ νικώμενοι ἐπ' ἐλάχιστον ἀναπίπτουσι. » Ἀνδοκίδ. περὶ τῆς πρὸς Λακεδ. εἰρ. 27 « κρατήσαντες δὲ τούτων, ὑφ' ὧν αἰεὶ κρατοῦνται, καὶ τοὺς συννικῶντας ἐλπίζουσι παραστήσεσθαι, » κτλ. Παρατηρητέον δ' ὅτι λέγεται οὐ μόνον ὑπερτερὸς εἰμί ἢ γίγνομαι ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ κρείττων εἰμί ἢ γίγνομαι ἀλλὰ καὶ καθυπερτερὸς εἰμί ἢ γίγνομαι. Παραλαμβάνεται δ' ἐνίοτε καὶ τὸ ἐπίρρημα καθυπερθε(ν), οἷον Ἡρόδ. II', 60 « ἐν τῇ ἡμῖν καὶ λόγιόν ἐστι τῶν ἐχθρῶν κατύπερθε γενέσθαι » κτλ. (Ἴδ. Βαίριον Ἡροδ. Τόμ. Δ', σελ. 27 ἐκδ. β')

Πίνδαρ. Νεμ. I', 25 « ἐκράτησε δὲ καὶ ποθ' Ἑλλάδα στρατὸν Πυθῶνι. » Εὐριπ. Ἄλκ. 460 « τί δ' ἂν κρατήσας δεσπότην πλέον λάβοις ; » Ἀριστοφ. Νεφ. 1345 « σὸν ἔργον, ὃ πρεσβύτα, φροντίζεις ὅπη τὸν ἄνδρα κρατήσεις ». Πρβ. καὶ Ὀρν. 419 καὶ Σχολ. « Καὶ τὸ κρατεῖν συνέταξεν αἰτιατικῆ. » Ἐν ταῖς Ἰκέτισι τοῦ Αἰσχύλου φέρεται στίχ. 760 « ἀλλ' ἔστι φήμη τοὺς λύκους κρείσσοις κυνῶν εἶναι βύβλου δὲ καρπὸς οὐ κρατεῖ σάχυν. »

Θουκυδ. Β', 39 « κρατήσαντές τινος ἡμῶν πάντας ἀύχοῦσιν ἀπεῶσθαι. » Ξενοφ. Ἑλλ. Δ', δ', 40 « καὶ τοὺς Σικωνίους ἐκράτησαν καὶ διασπᾶσαντες τὸ σταύρωμα ἐδίωκον ἐπὶ θάλατταν » (Πρβ. καὶ Ἀναβ. Ζ', ς', 32). Ἱέρ. ΙΑ', 15 « καὶ τούτους πάντας πειρῶ νικᾶν εὖ ποιῶν ἐὰν γὰρ τοὺς φίλους κρατῆς εὖ ποιῶν, κτέ. ». Πλάτ. Συμπ. σελ. 220, α' « καὶ πίνειν οὐκ ἐθέλων, ὁπότ' ἀναγκασθεῖν, πάντας ἐκράτει. » Αἰσχίν. π. Παραπρ. 30 « κρατοῦντες τῷ πολέμῳ Περδίκκας Καλλισθένου ἡγουμένου ἀνοχὰς πρὸς αὐτὸν ἐποιήσαθε. » Παρὰ Δημοσθένει σελ. 303, 247 ἀναγινώσκεται κοινῶς « καὶ μὴν τῷ διαφθαρῆναι χρήμασιν ἢ μὴ κεκράτηκα Φιλίππου ὡσπερ γὰρ ὁ ὠνούμενος νενίκηκε τὸν λαβόντα, ἐὰν πρίηται, οὕτως ὁ μὴ λαβὼν καὶ διαφθαρεῖς νενίκηκε τὸν ὠνούμενον. » Ἄλλ' ὁ ἄριστος κῶδιξ ἔχει αἰτιατικὴν Φιλίππου, ἣν ἐνέκρινεν ὁ Βοιμέλιος (Δημοσθ. κατ' Αἰσχίν. σελ. 293). Πρβ. σελ. 443, 319 « ὅτε γὰρ Φωκίας ἐκράτησε τὸ πρῶτον » καὶ σελ. 758, 185 « ἀλλὰ τοὺς ἐχθροὺς κρατοῦντες. » Σχολ. σελ. 795, 25



«Τοὺς ἐχθροὺς κρατοῦντες : ἀντὶ τοῦ τῶν ἐχθρῶν ἀρχαῖσμός δέ ἐστι.»

Παυσαν. Α', α', 3 «Μακεδόνας ἐν τε Βοιωτοῖς ἐκράτησε μάχη καὶ αὐθις ἔξω Θερμοπυλῶν.» Α', ιγ', 2 «κρατήσας δὲ τὴν τε ἰδίαν παρασκευὴν Ἀντιγόνου καὶ τὸ παρ' αὐτῷ Γαλατῶν ξενικὸν ἐδίωξεν ἐς τὰς ἐπὶ θαλάσση πόλεις,» κτλ. (Ἴδε Βοισσονάδην *Εὐναπ.* Τόμ. Α', σελ. 544).

Ἐν τῷ λόγῳ τοῦ Λυκούργου κατὰ Λεωκράτους ἀπαντᾷ § 99 «κρατήσιν τῶν πολεμίων» καὶ § 106 «τῶν πολεμίων ἐκράτησαν,» ἀλλὰ § 104 «τὸν ἐξ ἀπάσης τῆς Ἀσίας στόλον ἐκράτησαν.» εἶνε δ' ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ παρατεθειμένος (§ 84) καὶ ὄρκος τῶν Ἑλλήνων, ἐν ᾧ φέρεται «καὶ κρατήσας τῷ πολέμῳ τοὺς βαρβάρους τῶν μὲν μαχεσαμένων ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος πόλεων οὐδεμίαν ἀνάστατον ποιήσω,» ἀλλὰ παρὰ Διοδώρῳ τῷ Σικελιώτῃ βιβλ. ΙΑ', κθ', 3 ἀναγινώσκεται «καὶ κρατήσας τῷ πολέμῳ τῶν βαρβάρων οὐδεμίαν τῶν ἀγωνισαμένων πόλεων ἀνάστατον ποιήσω.» Περὶ τοῦ ὄρκου τούτου γράφει ὁ Θεὸν Προγυμν. κεφ. 2 «παρὰ δὲ Θεοπόμπου (ἔχομεν λαβεῖν) ἐκ τῆς πέμπτης καὶ εἰκοστῆς τῶν Φιλιππικῶν ὅτι Ἑλληνικὸς ὄρκος καταψεύδεται, ὃν Ἀθηναῖοί φασιν ὁμόσαι τοὺς Ἑλληνας πρὸ τῆς μάχης τῆς ἐν Πλαταιαῖς πρὸς τοὺς βαρβάρους.» Φαίνεται δὲ πιθανώτατον ὅτι ὁ παρὰ τῷ Λυκούργῳ παρατεθειμένος ὄρκος δὲν εἶνε ὁ πάλαι σκευωρηθεὶς ἀλλ' ἕτερος ἐν ὑστέροις χρόνοις πλασθεὶς καὶ παρεμβληθεὶς εἰς τὸν λόγον τοῦ ῥήτορος.

Παρ' Ἀριστοτέλει π. Ζώ. Ἱστορ. Η', β', 5 κεῖται «οἱ δὲ κάραβοι κρατοῦσι μὲν καὶ τῶν μεγάλων ἰχθύων, καὶ τις συμβαίνει περιπέτεια τούτων ἐνίοις· τοὺς μὲν γὰρ κάραβους οἱ πολύποδες κρατοῦσιν, κτέ.»

Τὴν μετ' αἰτιατικῆς σύνταξιν τοῦ ῥήματος κρατῶ παρετήρησε καὶ ἀνώνυμος γραμματικὸς ἐν Βεκκῆρου Ἀνεκδότοις σελ. 154,4 «Κρατῶ: ἐπὶ τοῦ νικῶ αἰτιατικῆ. Ἐκ τοῦ Παραπρεσβείας· ἀλλὰ καὶ μάχας πολλὰς ἐκράτησαν. Καὶ κατὰ Τιμοκράτους· οὐδ' οἷοις παρὰ σοῦ χρώμενοι συμβούλοις ἐπολιτεύοντο ἀλλὰ τοὺς ἐχθροὺς κρατοῦντες.» Τὸ ἐκ τοῦ κατὰ Τιμοκράτους λόγου χωρίον εἶνε παρεφθαρμένον Ὁρθῶς παρὰ τῷ Δημοσθένει σελ. 758,485 ἀναγινώσκεται «οὐδ' οἷοισπερ σὺ χρώμενοι συμβούλοις ἐπολιτεύοντο.» Ὁ Δινδόρφιος ἐξέδωκεν οἷοισπερ σὺ ἀλλ' ἴδε Κόβητον *Var. Lect.* σελ. 554 ἐκδ. β' καὶ *Miscell Crit.* σελ. 526 καὶ 570 καὶ Βοιμέλιον *Δημοσθ. κατ' Αἰσχίν.* σελ. 544. Παρατηρητέον δ' ὅτι οὐ μόνον «μάχας πολλὰς ἐκράτησαν» εἶπεν ὁ Δημοσθένης (σελ. 425,264), ἀλλὰ καὶ «τῆ φυλῆ δὲ κρατούσῃ τὸν ἀγῶνα αἰτιώτατος τοῦ μὴ νικῆσαι κατέστη» (σελ. 520,48). Λέγεται δὲ καὶ κρατῶ τινα νίκην, ὡς ἐν ἐπιγράμματι τοῦ Εὐριπίδου παρὰ Πλουτ. Νικ. 47 «οἶδε Συρακοσίους ὀκτὼ νίκας ἐκράτησαν»

ἄνδρες.» Ἐν τῷ περιοδικῷ συγγράμματι Ἀθηναίῳ (Τόμ. Γ', σελ. 477) εἶνε ἐκδεδομένον ἐπίγραμμα, οὗ οἱ πρῶτοι στίχοι ἔχουσιν οὕτω· «(π)αμμάχον, ὦ Θήβα, κρατέοντά με παῖδα(ς ἀγῶνα) καὶ τὸ πάλιν μεσάταν ἀλικίαν τίς ἐρεῖ κτέ.» Ἀλλ' ὁ Καιθήλιος (*Epigr. Graec.* σελ. XX) ἔγραψε «(Π)άμμαχον, ὦ Θήβα, κρατέοντά με παῖδα(ς ἀγῶνI) κτέ.»

Οὐ μόνον δὲ τῷ περιεῖμι ἢ περιγίγνομαι καὶ νικῶ εἶνε συνώνυμον τὸ κρατῶ ἀλλὰ καὶ τῷ ἄρχω ἢ δεσπόζω ἢ κυριεύω, οἷον Σοφοκλ. Οἰδ. T. 54 «εἰπερ ἄρχεις τῆτδε γῆς, ὥσπερ καὶ κρατεῖς.» Αἶ. 1067 «εἰ γὰρ βλέποντος μὴ δυνήθημεν κρατεῖν, πάντως θανόντος γ' ἄρξομεν,» κτλ. Ὅθεν λέγεται κρατῶ τῆς θαλάσσης, τῶν νήσων κτλ. καὶ κρατῶ ἑμαυτοῦ, οἷον Πλάτ. Φαίδρ. σελ. 233, γ' «οὐχ ὑπ' ἔρωτος ἠττώμενος, ἀλλ' ἑμαυτοῦ κρατῶν,» κτλ.

Ἐν ταῖς Γεωγραφικοῖς τοῦ Στράβωνος σελ. 227 ἀναγινώσκεται «φρουρουμένων δὲ τῶν παρόδων τούτων ἐπιμελῶς, ἠναγκάσθη τὴν χαλεπωτέραν ἐλέσθαι, καὶ ἐκράτησεν ὅμως νικήσας μάχας μεγάλας Φλαμίνιον,» τουτέστι κύριος ἐγένετο.

Τὴν διαφορὰν τοῦ κρατῶ κειμένου ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ περιγίγνομαι καὶ τοῦ ἄρχω σημαίνοντος κύριος ἢ δεσπότης εἰμί, ἤγουν ἐξουσιάζω, βλέπει τις σαφῶς παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ λέγοντι βιβλ. Γ', 11 «καίτοι τοὺς μὲν κατεργασάμενοι καὶν κατάσχοιμεν, τῶν δ' εἰ καὶ κρατήσαιμεν, διὰ πολλοῦ γε καὶ πολλῶν ὄντων χαλεπῶς ἂν ἄρχειν δυναίμεθα· ἀνόητον δ' ἐπὶ τοιούτους ἰέναι, ὧν κρατήσας τε μὴ κατασχῆσει τις κτέ.»

Παρασημειωτέον δ' ὅτι ἐν τῷ Πίνακι τοῦ Κέβητος ἢ Ψευδοκέβητος εἶνε συνημμένα τὸ κυριεύω καὶ ἐπάγω εἰμί, οἷον κεφ. 26 «ἀπάντων γὰρ κυριεύει καὶ ἐπάνω πάντων ἐστὶ τῶν πρότερον αὐτὸν λυπούντων.» Λέγεται δὲ καὶ ὑπεράγω τιὸς γίγνομαι, οἷον Πλούτ. Ἠθικ. σελ. 40, β' «τὸ τὴν γλῶτταν κατέχειν, τὸ τῆς ὀργῆς ὑπεράνω γίγνεσθαι, τὸ τῶν χειρῶν κρατεῖν.»

Καὶ τὸ ὄνομα κράτος ἄλλοτε μὲν ἐμφαίνει τὴν νίκην ἢ ὑπεροχὴν, ἄλλοτε δὲ τὴν ἀρχὴν ἢ ἐξουσίαν. Ἠσύχ. «Κράτος: βασιλεία, ἰσχύς, δύναμις, δόξα, ἐξουσία.» Πρβ. Σοφοκλ. Οἰδ. K. 373 «ἀρχῆς λαβέσθαι καὶ κράτους τυραννικοῦ,» κτλ.

Ἐκ τοῦ κράτος ἐσχηματίσθησαν διὰ συνθέσεως μετὰ τῆς προθέσεως ἘΝ καὶ τοῦ ἀποφατικοῦ μορίου Λ τὰ ἐπίθετα ἐγκρατῆς καὶ ἀκρατῆς, οἷον Σοφοκλ. Φιλ. 75 «εἰ με τόξων ἐγκρατῆς αἰσθήσεται» (Σχολ. «Τόξων ἐγκρατῆς: ἔχων τὰ τόξα»). Ἠρόδ. Η', 49 «τῶν αὐτοῖ χωρέων ἐγκρατέες εἰσί» (Πρβ. καὶ Θ', 106 καὶ Θουκυδ. Ε', 35, κτλ.). Αἰσχύλ.

Προμ. 884 «ἔξω δὲ δρόμου φέρομαι λύσσης πνεύματι μάργῳ, γλώσσης ἀκρατῆς.» Θουκυδ. Γ', 84 «ἀκρατῆς μὲν ὀργῆς οὔσα,» κτλ.

Εὐρίσκειται δὲ καὶ τὸ ἀπλοῦν ἐπίθετον καρτερός ἰσοδυναμοῦν ἐνίοτε τῷ ἐγκρατῆς ἢ κύριος, οἷον Θεόγν. 480 «οὐκέτι κείνος τῆς αὐτοῦ γλώσσης καρτερός οὐδὲ νόου.» Θεόκρ. 1Ε', 94 «ὃς ἀμῶν καρτερός εἶη.» Ἐπιγρ. Ἀλικαρν. παρὰ Καυήρῳ σελ. 164 «καρτερός δ' εἶναι γῆς καὶ οἰκίων.» Ἀρριαν. Ἰνδ. Ζ', 5 «ὡς καρτερός ἐγένετο Ἰνδῶν.» Διονύσ. Ἀλικαρν. Ῥωμ. Ἀρχ. σελ. 89 «ἐπεὶ δὲ ταύτης καρτερός ἐγένετο.» σελ. 174 «τὸν Αἰνείαν καρτερόν τῆς ἀκρας γενόμενον.» σελ. 518 «οὐδὲ τῆς γνώμης ἔτι τῆς αὐτοῦ καρτερός διαμένων.» σελ. 862 «καὶ τῶν ἐπιταραττόντων τοὺς λογισμοὺς παθῶν καρτερός.» σελ. 1337 «οὔτε τῶν σωμάτων ἔτι καρτεροὺς ὄντας οὔτε τῶν φρενῶν.» Μετέβαλε δ' ὁ Κόβητος καὶ τὸ ἐν σελ. 460 «ὄρων τὸν ἄλλον οὐκέτι καρτερόν τὸν πόδα» εἰς τὸ «οὐκέτι καρτερόν τῶν ποδῶν» (Παρατηρήσ. εἰς Διον. Ἀλικ. σελ. 29 καὶ σελ. 64. Πρβ. καὶ σελ. 137).

Ἰκανὰ παραδείγματα τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος χρήσεως τοῦ καρτερός παρατίθεται ὁ Σουΐδας γράφων «Καρτερός : ὁ δυνάμενός τινος κρατεῖν. Ὁ δὲ ἐδύνατο καρτερός εἶναι τῆς πόλεως ἀλλ' ἐνέδωκε ταύτην τῷ βασιλεῖ. Καὶ αὐθις τὴν τε πόλιν καὶ τὴν χώραν, ἧστινος οἱ Νισιθηνοὶ καρτεροὶ εἰσιν, ἐνδώσοντες. Καὶ αὐθις. καὶ αὐτὸς ἐγώ, ἐν ᾧ ἔτι Ἀρμενίας καρτερός ἦν» καὶ «Καρτερός : ὁ ἐγκρατῆς. Ὅπερ οὐκ ἦν νόμιμον δρᾶσθαι ἐν γῆ, ἧστινος Ῥωμαῖοι ἐκ παλαιοῦ καρτεροὶ εἰσιν. Ἀντὶ τοῦ κύριοι, ἐγκρατεῖς.»

Ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου φέρεται σελ. 29,18 «Ἀρριανὸς δὲ ἐπὶ νικητοῦ τὴν λέξιν τίθησιν, οἷον ὁ δεῖνα καρτερός τοῦ δεῖνος γέγονεν» καὶ σελ. 101,42 «τοιοῦτον δέ τι καὶ ὁ καρτερός, ὡς δηλοῖ παρὰ Ἀρριανῶ τὸ Θηβαίων ἐγένετο καρτερός, ἦγουν περιεγένετο τῶν Θηβαίων καὶ αὐτόχρομα εἰπεῖν ἐκράτησεν» καὶ σελ. 1790,7 «ἀλλ' ὑμεῖς καρτεροὶ αἰεὶ, τουτέστι δεσπόται, ἐγκρατεῖς, ὡς καὶ Ἀρχίλοχος Ἀσίας καρτερός μηλοτρόφου, ὃ ἐστὶν ἄρχων.» Πρβ. καὶ Σχολ. Ὀδ. σελ. 620,21 «Καρτεροὶ αἰεὶ : ἐγκρατεῖς, τὸ κράτος ἔχοντες. Καὶ Ἀρχίλοχος ὁ δ' Ἀσίας καρτερός μηλοτρόφου» καὶ Κραμ. Ἀν. Παρ. Τόμ. Γ', σελ. 496,42. Πλημμελῶς ἐν τοῖς εἰς Εὐριπίδην Σχολίοις Τόμ. Δ', σελ. 47,21 εἶνε γεγραμμένον «Καὶ τὸν ἐγκρατῆ λέγουσι καρτερόν. Ἀρχίλοχος ὁ δ' Ἀσίη καρτερός μηλοτρόφος» (Ἴδε Βέργκιον Ποιητ. Λυρ. σελ. 690 ἐκδ. γ').

Ἐν σελ. 201, στίχ. 13 ἐξαιλιπτέον τὸ : πρὸς τοῖς ἤδη καταλεχθεῖσι.